

AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA SUHIH TRAVIŠČ

**habitatnega tipa 6210(*) - Polnaravna suha travišča in grmiščne
faze na karbonatnih tleh (*Festuco-Brometalia*) (pomembna
rastišča kukavičevk)
na projektnem podobmočju Haloze**

Nosilec:
Monika Podgorelec
Naravovarstvena svetovalka

Vodja projekta:
dr. Nika Debeljak Šabec, univ.dipl.biol.
Visoka naravovarstvena svetnica

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

Naloga:

AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN
ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA
SUHIH TRAVIŠČ

habitatnega tipa 6210(*) - Polnaravna suha travišča in grmiščne
faze na karbonatnih tleh (*Festuco-Brometalia*) (pomembna
rastišča kukavičevk)
na projektnem podobmočju Haloze

Izdellovalec:

Zavod RS za varstvo narave
OE MARIBOR
Pobreška c. 20
2000 Maribor

Nosilec/ka naloge:

Monika Podgorelec, univ. dipl. biol.

Sodelavci:

Klemen Kamenik, univ. dipl. inž. gozd.
Aleksander Koren, univ. dipl. biol.
Evgen Pulko, mag. inž. agr.
Tea Drevenšek, dipl. ekol. naravov.
dr. Nika Debeljak, univ. dipl. biol.

Številka naloge:

8-1-497/1-O-16/NDŠ

Kraj in datum izdelave:

Maribor, okt. 2017, dopolnitev nov. 2018, feb. 2020, apr. 2020

© Zavod RS za varstvo narave – OE Maribor. Vse pravice pridržane. Za vsakršno uporabo besedil in fotografij izven namena, za katerega so bile izdelane naravovarstvene smernice, je treba pridobiti dovoljenja izdelovalca.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	4
1.1	SPLOŠNA NAČELA IN PRINCIPI OHRANJANJA NARAVE	6
1.2	UPOŠTEVANE PRAVNE PODLAGE	6
1.3	KONKRETNE IN PODROBNEJŠE USMERITVE ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA OHRANJANJA TRAVIŠČ S HABITATNIM TIPOM 6210(*) NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE	9
2	ANALIZA ZAČETNEGA STANJA HABITATNEGA TIPA 6210(*)	10
2.1	KARTIRANJE ZAČETNEGA STANJA CILJNIH HABITATNIH TIPOV NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE ..	10
2.2	KARTA POTENCIALNE CONE POJAVLJANJA HABITATNEGA TIPA 6210(*) NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE	10
2.3	KARTA POVRŠIN PRIMERNIH ZA VKLJUČEVANJE V PROJEKT NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE	10
2.4	NATANČNA OCENA ZAČETNEGA STANJA HT 6210(*) NA POVRŠINAH, KI SE VKLJUČUJEJO V PROJEKT	11
3	NAČRT IZVEDBE AKCIJ NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE	12
3.1	VKLJUČEVANJE KMETIJ V KONKRETNE IZVEDBENE AKTIVNOSTI	12
3.2	PREGLED IZVEDENIH PROJEKTHNIH AKTIVNOSTI	13
3.3	AKCIJA C.1 – ODSTRANJEVANJE ZARASTI	14
3.3.1	<i>Usmeritve pred izvedbo ukrepa odstranjevanje zarasti za posamezne upravljavske enote na PPO Haloze</i>	14
3.3.2	<i>Območja izvedbe akcije čiščenja zarasti</i>	15
3.4	AKCIJA C.2 – ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA SUHIH TRAVIŠČ	17
3.4.1	<i>Pašna oprema</i>	18
3.4.2	<i>Projektne gorske kosilnice (2 kos)</i>	21
3.4.3	<i>Prikolice za prevoz živine</i>	22
3.5	AKCIJA C.3 – OBNOVA IN VZDRŽEVANJE VISOKODEBELNIH TRAVNIŠKIH SADOVNJAKOV	23
3.6	AKCIJA C.5 – NAČRTI KMETIJ	27
3.7	AKCIJA C.7 RAZVOJNO – EKONOMSKA ŠTUDIJA OHRANJANJA SUHIH TRAVIŠČ NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE	29
4	LITERATURA IN VIRI	31
5	PRILOGE	32

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Pregled območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze	16
Tabela 2:	Pregled območij uporabe pašne opreme	18
Tabela 3:	Pregled območij uporabe gorskih kosilnic	21
Tabela 4:	Pregled območij uporabe prikolic za prevoz živine	23
Tabela 5:	Pregled območij izvedbe obnove in/ali vzpostavitve novih travniških sadovnjakov	24
Tabela 6:	Pregled kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij	28

1 UVOD

AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA SUHIH TRAVIŠČ za zaraščajoče površine v območju s pojavljanjem habitatnega tipa 6210(*) Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco-Brometalia*) (pomembna rastišča kukavičevk) na projektnem pod-območju Haloze, so strokovno gradivo, s katerim se za območje, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, opredelijo izhodišča, usmeritve in ukrepi za izboljšanje stanja in zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja suhih travišč (habitatni tip – 6210(*)) na območju Haloz za namene izvajanja projekta Ohranjanje in upravljanje suhih travišč vzhodne Slovenije - LIFE TO GRASSLANDS (LIFE 14 NAT/SI/000005).

Habitatni tip Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco-Brometalia*) (HT_6210*) (pomembna rastišča kukavičevk; v nadaljevanju: HT 6210(*)) je bil nekoč eden najbolj razširjenih tipov travišč v Sloveniji, ki se je tekom zgodovine razvil in ohranil kot rezultat ekstenzivne rabe travniških površin. V zadnjih sto letih so se površine travišč povsod po Evropi močno zmanjšale in taka travišča so postali eni izmed najbolj ogroženih habitatov v Evropi (Škornik, 2016), kar je predvsem posledica intenzifikacije kmetijske rabe na eni strani in opuščanja ekstenzivnih oblik kmetovanja in zaraščanja kmetijskih površin na drugi.

Danes predstavlja na območju Slovenije redek habitat, ki nudi življenjski prostor mnogim ogroženim vrstam in ki je hkrati prioritetni habitatni tip (*) po Direktivi o habitatih, če na njem rastejo kukavičevke ali divje orhideje. Po poročanju 17. člena Direktive o habitatih iz leta 2013 in leta 2019 je habitatni tip HT 6210(*) v slabem stanju (ocena U2 – neugodno-slabo stanje) in glede na kratkoročni trend je ta habitatni tip v upadanju (ocena D). HT 6210(*) so polnaravni habitatni tip, ki so nastali kot posledica tradicionalne rabe prostora (paša, košnja), katerih obstoj je pogojen s človekovim upravljanjem. Danes so ti habitatni tip ogroženi predvsem zaradi neprimerne rabe ter zaraščanja površin, ki je povezano z opuščanjem kmetijske rabe.

V okviru izvajanja projekta je bilo leta 2016 izvedeno kartiranje začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov, katerega rezultati so pokazali, da je bilo na 17.184 km² ha velikem projektnem območju Haloz, prisotnih 1535 ha travišč habitatnega tipa 6210(*). Za le 50% (770,8 ha) površin teh suhih travišč je bilo stanje ohranjenosti opredeljeno kot ugodno, pri čemer so bile kukavičevke, zaradi katerih se habitatni tip 6210(*) varuje kot prioritetni habitatni tip, v času kartiranja prisotne na 8,4 % poligonov habitatnega tipa. 589 ha suhih travišč v zaraščanju je bilo po kartiranju opredeljenih kot primernih za akcijo projekta čiščenje zaraščajočih površin.

Zaznane so naslednje grožnje in pritiski:

- opuščanje rabe travniških površin;
- opuščanje rabe visokodebelnih sadovnjakov;
- neustrezno upravljanje (intenzifikacija rabe na površinah);

- razdrobljena lastniška struktura in majhne parcele;
- neusmerjen razvoj turizma;
- nizka raven zavesti o pomenu in ohranjanju ekstenzivnih travnišč.

Cilji, usmeritve in ukrepi za akcijski načrt za izboljšanje stanja in zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja suhih travnišč s habitatnim tipom 6210(*) na podobmočju Haloz so povzete na podlagi Programa upravljanja območij Natura 2000 (2015 -2020), ki predstavlja izhodišče za izvajanje projektov LIFE in kohezijskih projektov. V prilogi 6.1 ("Cilji in ukrepi") operativnega programa so opredeljeni cilji in ukrepi po območjih, vrstah in habitatnih tipih, ki najbolj neposredno prispevajo k doseganju konkretnih ciljev območij Natura 2000. Gre zlasti za območja, na katerih je treba stanje ohranjenosti vrst in habitatnih tipov najbolj izboljšati. Podrobnejši varstveni cilji za HT 6210(*) na Natura 2000 območjih SAC Haloze – vinorodne (koda SI3000117) in SAC Boč – Haloze – Donačka gora (koda SI3000118) so vezani na:

- velikost habitatnega tipa (določitev območja HT 6210(*) in obnovitev velikosti HT 6210(*) na izhodiščno/določeno stanje)
- specifične lastnosti, strukture, procese habitatnega tipa (ekstenzivna paša, košnja po 30.6., prepoved apnenja tal).

Projektne aktivnosti na projektnem podobmočju Haloz bodo spodbujale k trajnostni rabi suhih travnišč prek čiščenja zaraščenih zemljišč, nudenjem opreme za obdelovanje zemljišč (paša, košnja) kot tudi nudenjem podpore za vzpostavitev ustreznih struktur habitata (košnja, paša) kot tudi s spodbujanja povezovanja zainteresiranih kmetovalcev/lastnikov. Projekt bo prispeval k povečanju ekonomske upravičenosti kmetovanja s skupnim oblikovanjem in razvojem privlačnih tržnih produktov in programov vezanih na ohranjanje rabe suhih travnišč. Na trenutno znanih lokacijah pojavljanja suhih travnišč je bilo na območju Haloz opravljeno kartiranje habitatnih tipov s strani zunanjega izvajalca. Na podlagi recentnega kartiranja je slednji določil tudi potencialno območje oz. cono pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) za podobmočje Haloz, ki je služila kot osnova za izbiro površin in izvedbo projektnih akcij.

Cilj projekta na projektnem podobmočju Haloze je odstranitev zarasti na 45 ha površin, ki so trenutno v različnih fazah zaraščanja, zagotovitev ustrezne rabe in dolgoročnega upravljanja na 180 ha površin habitatnega tipa 6210(*), obnovitev 20 ha obstoječih visokodebelnih travniških sadovnjakov in ponovna vzpostavitev 20 ha visokodebelnih travniških sadovnjakov na površinah habitatnega tipa 6210(*) s strmimi nakloni. V okviru projekta bo pripravljen tudi 30 razvojnih načrtov kmetij, pripravljena pa bo tudi razvojno-ekonomska študija projektnega podobmočja, katere namen je vključiti trajnostno rabo suhih travnišč v lokalni razvoj podeželja.

1.1 SPLOŠNA NAČELA IN PRINCIPI OHRANJANJA NARAVE

Pri urejanju prostora, rabi naravnih dobrin in varstvu nepremične kulturne dediščine se upoštevajo nekatera splošna načela in principi ohranjanja narave:

- Zakon o ohranjanju narave (*Uradni list RS*, št. 96/04 - ZON-UPB2, 61/06 - Zdru-1, 32/08-odlUS, 8/10 - ZSKZ – B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18; v nadaljevanju ZON) določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot z namenom prispevati k ohranjanju narave (1. člen ZON). Ukrepi ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot se vključujejo v urejanje prostora ter rabo in izkoriščanje naravnih dobrin ter ukrepe varstva kulturne dediščine na način, ki ga določa zakon (6. člen ZON).
- Fizične in pravne osebe morajo ravnati tako, da prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in varujejo naravne vrednote. Država, lokalne skupnosti ter druge osebe javnega prava so pri izvajanju nalog iz svoje pristojnosti dolžne upoštevati načela, cilje in ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter pri tem medsebojno sodelovati (7. člen ZON).
- Posegi v naravo, ki vključujejo tudi gradnje, se morajo planirati, načrtovati in izvajati tako, da ne okrnijo narave. Okrnitev narave je stanje narave, ko so zaradi človekove dejavnosti spremenjeni naravni procesi tako, da je porušeno naravno ravnoesje ali so uničene naravne vrednote (11. člen ZON). V postopkih načrtovanja rabe ali izkoriščanja naravnih dobrin in urejanja prostora mora pristojni državni ali lokalni organ izbrati tisto odločitev, ki ob približno enakih učinkih izpolnjuje merilo najmanjšega možnega poseganja v naravo in v primeru obstoja alternativnih tehničnih možnosti za izvedbo posega ne okrni narave (96. člen ZON).

1.2 UPOŠTEVANE PRAVNE PODLAGE

Mednarodne konvencije in predpisi Evropske unije:

- Konvencija o biološki raznovrstnosti, Rio de Janeiro, 1992 (Zakon o ratifikaciji konvencije o biološki raznovrstnosti (*Uradni list RS*, št. 30/96, MP št. 7)),
- Konvencija o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov – Bernska konvencija (Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (*Uradni list RS*, št. 55/99, MP št. 17)),
- Evropska konvencija o krajini (Zakon o ratifikaciji evropske konvencije o krajini (*Uradni list RS*, št. 74/03, MP št. 19)),
- Konvencija o varstvu Alp – Alpska konvencija (*Uradni list RS*, št. 19/95, MP št. 5) in protokoli,
- Direktiva Sveta o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst – Direktiva o habitatih (92/43/EEC),

- Direktiva Sveta o ohranjanju prosto živečih vrst ptic – Direktiva o pticah (79/409/EEC).

Predpisi Republike Slovenije:

- Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji (sprejeta na 55. seji Vlade, dne 20. 12. 2001),
- Program upravljanja območij Natura 2000 (2015–2020) (sprejet na 30. seji Vlade, dne 9.4.2015, popravek na 38. seji Vlade RS z dne 28. maja 2015 ter 24. 03. 2016),
- Zakon o ohranjanju narave (*Uradni list RS*, št. 96/04 - ZON-UPB2, 61/06 - Zdru-1, 32/08-odlUS, 8/10 - ZSKZ – B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18),
- Zakon o varstvu okolja (*Uradni list RS*, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE),
- Zakon o urejanju prostora – ZUreP-2 (*Uradni list RS*, št. 61/17,)
- Zakon o prostorskem načrtovanju – ZPNačrt (*Uradni list* št. 33/2007, 70/2008 - ZVO-1B, 108/2009, 80/2010 - ZUPUDPP, 43/2011 - ZKZ-C, 57/2012, 57/2012 - ZUPUDPP-A, 109/2012, 35/2013 - Skl. US, 76/2014 - Odl. US in 14/15 – ZUUJFO in 61/17 – ZUreP-2),
- Zakon o gozdovih (*Uradni list RS*, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15 in 9/16 – ZGGLRS in 77/16),
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (*Uradni list RS*, št. 52/02, 67/03);
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (*Uradni list RS*, št. 48/2004, 33/2013, 99/2013, , 47/18);
- Uredba o habitatnih tipih (*Uradni list RS*, št. 112/2003, 36/2009, 33/2013);
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (*Uradni list RS*, št. 49/2004, 110/2004, 59/2007, 43/2008, 8/2012, 33/2013, 35/2013 - popr., 39/2013 - Odl. US, 3/2014, 21/2016, 47/18);
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (*Uradni list RS*, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005, 115/2007, 32/2008 - Odl. US, 96/2008, 36/2009, 102/2011, 15/2014, 64/2016 in 62/19);
- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (*Uradni list RS*, št. 46/2004, 110/2004, 115/2007, 36/2009, 15/2014);
- Uredba o zavarovanih prosto živečih vrstah gliv (*Uradni list RS*, št. 58/11);
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (*Uradni list RS*, št. 57/1998, 56/1999 - ZON, 41/2004 - ZVO-1, 58/2011);
- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (*Uradni list RS*, št. 82/02, 42/10);
- Pravilnik o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot (*Uradni list RS*, št. 117/02, 53/05);
- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (*Uradni list RS*, št. 130/04, 53/06, 38/10, 3/11);

- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (*Uradni list RS*, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19);
- Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015–2020 (*sprejet na 30. seji Vlade RS*, dne 9. 4. 2015, *popravek dveh prilog na 38. seji Vlade RS* dne 28. maja 2015 in nato na. seji Vlade RS dne 24.marca 2016).

Občinski predpisi:**Občina Cirkulane:**

- Občinski prostorski načrt Občine Cirkulane (*Uradno glasilo slovenskih občin*, št. 22/2014).

Občina Videm:

- Občinski prostorski načrt Občine Videm (*Uradno glasilo slovenskih občin*, št. 62/15).

Občina Podlehnik:

- Sklep o pripravi Občinskega podrobnega prostorskega načrta za enoto urejanja prostora PO5 v Občini Podlehnik (*Uradno glasilo slovenskih občin*, št. 50/2019).

Občina Žetale:

- Občinski prostorski načrt Občine Cirkulane (*Uradno glasilo slovenskih občin*, št. 10/2013).
- Sklep o začetku postopka priprave sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta Občine Žetale, prve spremembe in dopolnitve (*Uradno glasilo slovenskih občin*, št. 28/2016).

Občina Majšperk:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Majšperk - neuradno prečiščeno besedilo (1) (*Uradno glasilo slovenskih občin*, št. 40/2013, 16/2016).
- na občinski seji sprejet Predlog Odloka o 1. spremembah in dopolnitvah Odloka o občinskem prostorskem načrtu Občine Majšperk - skrajšan postopek (*Katalog informacij javnega značaja Občine Majšperk*, 21.3.2016).

Občina Poljčane:

- Javno naznanilo o javni razgrnitvi dopolnjenega osnutka Občinskega prostorskega načrta Občine Poljčane in Okoljskega poročila (*Uradno glasilo slovenskih občin*, št. 4/2017).

Občina Zavrč:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Zavrč. (*Uradno glasilo slovenskih občin*, št. 08/2015).
- Sklep o začetku postopka priprave sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta Občine Zavrč, druge spremembe in dopolnitve (*Uradno glasilo slovenskih občin*, št. 16/2018).

Občina Makole:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Makole (*Uradno glasilo slovenskih občin, št. 5/2013*).
- na občinski seji sprejet Predlog Odloka o 2. spremembah in dopolnitvah Odloka o občinskem prostorskem načrtu Občine Makole - skrajšan postopek (*Katalog informacij javnega značaja Občine Makole, 28.03.2018*).

Občina Rogaška Slatina:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Rogaška Slatina. (*Uradno glasilo slovenskih občin, št. 50/2019*).

Občina Rogatec:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Rogatec (*Ur.l. RS, št. 19/2014, 20/2014 – popr.*).

1.3 KONKRETNE IN PODROBNEJŠE USMERITVE ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA OHRANJANJA TRAVIŠČ S HABITATNIM TIPOM 6210(*) NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE

Konkretne in podrobnejše usmeritve za izboljšanje stanja in zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja travišč s habitatnim tipom 6210(*) na projektnem podobmočju (PPO) Haloze so navedene v dokumentu: *Naravovarstvena izhodišča za upravljanje suhih travišč na projektnih podobmočjih projekta LIFE TO GRASSLANDS: PPO HALOZE*.

Naravovarstvena izhodišča za upravljanje suhih travišč se osredotočajo na površine:

- kjer je HT 6210* v ugodnem stanju,
- kjer je HT 6210(*) v neugodnem stanju (zaradi zaraščanja ali preveč intenzivne paše) in take,
- brez habitatnega tipa 6210(*) (npr. zaraščeno z začetnimi stadiji gozda), kjer pa naravne danosti omogočajo razvoj HT 6210(*)

Površine s HT 6210(*) v ugodnem stanju predstavljajo naravovarstveno najvrednejše površine, ki bi jih s projektom LIFE TO GRASSLANDS kot take želeli ohraniti. Naravovarstveno stanje posameznih površin oz. parcel, ki se vključujejo v projekt (brez HT 6210*, s HT 6210* v neugodnem (preveč intenzivna paša, zaraščanje) ali ugodnem stanju) na osnovi kartiranja habitatnih tipov s strani zunanjih strokovnjakov opredeli strokovna služba varstva narave.

2 ANALIZA ZAČETNEGA STANJA HABITATNEGA TIPA 6210(*)

2.1 KARTIRANJE ZAČETNEGA STANJA CILJNIH HABITATNIH TIPOV NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE

V okviru analiz začetnega stanja projekta je bila s strani zunanjega izvajalca Fakultete za naravoslovje in matematiko, Univerze v Mariboru kot zunanjega strokovnjaka v letu 2016 izvedeno kartiranje začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov na projektnem podobmočju Haloze, v sklopu katerega je bilo evidentiranih 1535 ha travišč ciljnega habitatnega tipa 6210(*).

Kartografski prikaz začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov na projektnem podobmočju Haloze je prikazan v prilogah: *Karta 2.1 (zahod): Začetno stanje HT 6210(*) na projektnem podobmočju Haloze (zahodni del)* in *Karta 2.1 (vzhod): Začetno stanje HT 6210(*) na projektnem podobmočju Haloze (vzhodni del)*.

2.2 KARTA POTENCIALNE CONE POJAVLJANJA HABITATNEGA TIPA 6210(*) NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE

V okviru analiz začetnega stanja je bila pripravljena tudi Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Haloze. Zaradi obsežnosti podobmočja Haloze je bila karta potencialnih območij HT 6210(*) pripravljena na osnovi modeliranja. Model potencialne cone HT 6210(*) na projektnem podobmočju Haloze je bil sestavljen s pomočjo metodologije tako imenovanih modelov razporeditve (distribucije) vrst. Model prikazuje verjetnostno porazdelitev ustreznosti površin za HT 6210 (*) ob upoštevanju naslednjih okoljskih spremenljivk: nadmorska višina, naklon površja, ekspozicija površja, indeks položaja pobočja, letno globalno sončno obsevanje (direktno in difuzno), tip prsti, raba tal.

Kartografski prikaz potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Haloze je prikazan v prilogah: *Karta 2.2 (zahod): Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Haloze (zahodni del)* in *Karta 2.2 (vzhod): Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Haloze (vzhodni del)*

2.3 KARTA POVRŠIN PRIMERNIH ZA VKLJUČEVANJE V PROJEKT NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE

Na podlagi podatkov kartiranja habitatnih tipov na projektnem podobmočju Haloze iz leta 2005, podatkov kartiranja začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov iz leta 2016, izvedenega v projektu LIFE TO GRASSLANDS ter karte potencialne cone so bile pripravljene karte površin primernih za vključevanje v projekt LIFE TO GRASSLANDS. Pri obravnavi posamezne vloge kmeta se ob

tem upoštevajo še dejanski podatki o stanju na terenu, ki jih pridobimo s strokovno oceno stanja habitatnega tipa ob terenskem obisku kmetije.

2.4 NATANČNA OCENA ZAČETNEGA STANJA HT 6210(*) NA POVRŠINAH, KI SE VKLJUČUJEJO V PROJEKT

Za potrebe natančne ocene začetnega stanja HT 6210(*) na površinah, ki se vključujejo v projekt, smo v sodelovanju s Fakulteto za naravoslovje in matematiko, Univerza v Mariboru pripravili natančne popisne obrazce začetnega stanja. Začetni popisi so bili izvedeni v letih 2017 in 2018. Natančna določitev začetnega stanja temelji na popisu stanja pozitivnih in negativnih indikatorskih rastlinskih vrst HT 6210(*) in je vezana na enote ukrepanja (paša, košnja, sadnja sadovnjakov, čiščenje zarasti...), ki se nadalje po potrebi glede na različno upravljanje lahko delijo na popisne ploskve (I, II, III, ...).

3 NAČRT IZVEDBE AKCIJ NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE

V nadaljevanju dokumenta je podan načrt konkretnih izvedbenih akcij na terenu. Načrt se je tekom izvedbe projekta sproti dopolnjeval, glede na sprotno vključevanje kmetij z njihovo oddajo vloge za vključitev v projekt. **Trenutna verzija podaja stanje na podlagi 100 podpisanih ali v zaključni fazi podpisovanja sporazumov o vključitvi kmetov v projekt na dan 15. 1. 2020!** Pri aktivnostih, ki do navedenega datuma še niso bile izvedene v celoti, podajamo v nadaljevanju opombo: *Še v izvajanju, ni končno stanje!*

3.1 VKLJUČEVANJE KMETIJ V KONKRETNE IZVEDBENE AKTIVNOSTI

Iskanje površin za izvedbo konkretnih projektnih aktivnosti na terenu in vključevanje zainteresiranih kmetij v projekt je potekalo na več načinov:

- z osebnim nagovarjanjem in obiski kmetij na terenu,
- s promocijo projekta in možnih izvedbenih aktivnosti preko kmetijske svetovalne službe (projektni partner KGZS Zavod Ptuj) ob izpolnjevanju zbirnih subvencijskih vlog za kmetije,
- preko **objave javnega poziva**, ki je bil objavljen 18.4.2017 in predstavljen javnosti preko tiskovne konference v Cirkulanah dne 11.4.2017..

V vsakem primeru je morala zainteresirana kmetija za namen vključitve v projektne aktivnosti in predhodne preverbe ustreznosti habitatnega tipa na njihovih površinah oddati vlogo z vsemi potrebnimi prilogami od št. 1 do št.7. (glej spodaj).

Javni poziv je bil objavljen na internetni strani <https://www.travisca.haloze.org/p/javni-poziv-za-vkljucitev-v-projekt.html>, vsak sklop poziva pa je bil odprt do porabe sredstev posameznega sklopa (pašna oprema, sadike, pomladitvena rez ...).

Kratki povzetek JAVNEGA POZIVA ZA VKLJUČITEV V PROJEKT:

Vlagatelji lahko oddajo vloge za vključitev v aktivnosti projekta za naslednje sklope:

1. sklop A – oprema za skupno uporabo (gorska kosilnica, kosilnica z nitko, prikolica za prevoz živali);
2. sklop B – posamezna uporaba opreme/storitve (pašna oprema za drobnico, pašna oprema za govedo/osle, odstranjevanje zarasti, sadike visokodebelnega sadnega drevja s pripadajočo individualno zaščitno opremo ter pomladitvena rez dreves visokodebelnih travniških sadovnjakov);
3. sklop C – storitve (nakup in najem zemljišč).

Vloge za projektno podobmočje Haloze je bilo potrebno oddati na sedež projektnega partnerja: PRJ Halo, Cirkulane 56, 2282 Cirkulane.

Razpisna dokumentacija vsebuje:

- celotno besedilo javnega poziva (PDF)
- priloga 1 - prijavitni obrazec
- priloga 2 - obrazec s podatki o kmet. Gospodarstvu

- priloga 3 - izjava vlagatelja
- priloga 4 - izjava lastnika zemljišča
- priloga 5 - Naravovarstvena izhodišča za upravljanje suhih travnišč
- priloga 6 - Seznam indikatorskih vrst
- priloga 7 - oprema ovojnice
- priloga 8 - vzorec sporazuma

Projektne aktivnosti, najava javnega poziva in javni poziv za vključevanje kmetij je bil kmetijam predstavljen tudi na več predstavitvenih delavnicah:

- 23.2.2017 v prostorih Gasilskega doma Leskovec (Zg. Leskovec 8),
- 24.2.2017 v prostorih Doma krajanov Stoperce (Stoperce 13d),
- 4.5.2017 v Konferenčni dvorani občine Majšperk (Majšperk 39),
- 9.5.2017 v prostorih Turističnega društva Klopoteč Leskovec (Zg. Leskovec 10 c) ...

3.2 PREGLED IZVEDENIH PROJEKTHNIH AKTIVNOSTI

PROJEKTHNI UKREP, v katerega se je vključila kmetija s sporazumom	Število kmetij v ukrepu	POVRŠINA IZVEDENEGA UKREPA (ha)	CILJNA POVRŠINA UKREPA V PROJEKTU	% od skupne površine v dolgoročnem upravljanju v projektu
Odkup / zakup (ha)	1	17.24	30.00	7.3%
Odstranjevanje zarasti (ha)	34	48.83	45.00	20.7%
Košnja s skupno gorsko kosilnico (ha)	11	49.41		20.9%
Paša: ograje drobnica (ha)	24	65.98		28.0%
Paša: ograje govedo (ha)	30	108.77		46.1%
Paša: ograja skupaj (ha)	54	174.75		74.0%
Sadovnjaki: obnova /rez in sadnja (ha)	51 (36)	40.56	20.00	17.2%
Sadovnjaki: novi /sadjna (ha)	65	39.2	20.00	16.6%
Dolgoročno upravljanje (ha)		236.10	180.00	100.0%

Projektna materialna sredstva, ki so jih kmetije v Halozah dobile v neodplačno rabo	VREDNOST UKREPA - IZVEDENO	CILJNA VREDNOST V PROJEKTU
Pašna ograja za drobnico	30 km	40 km
Pašna ograja za govedo	62 km	40 km
Paša ograja skupaj	92 km	80 km
Pomladitvena rez dreves travniških sadovnjakov	588 dreves	588 dreves
Sadjna sadik starih sort	3200 sadik	3200 sadik

3.3 AKCIJA C.1 – ODSTRANJEVANJE ZARASTI

Cilj projekta (akcije C.1) na projektnem podobmočju Haloze je odstranjevanje zarasti, **na površini okvirno 45 ha**, z namenom izboljšanja stanja habitatnega tipa Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco-Brometalia*) (HT 6210(*)). Prisotna zarast, ki se bo v okviru akcije odstranila je v različnih razvojnih stadijih – od mlajših razvojnih faz grmovne vegetacije (intenziteta zarasti do 50 %), do gostejše zarasti in mlajših dreves, ki večinoma dosegajo premer 10 cm merjeno v prsni višini (intenziteta zarasti 50 -75 %). Glede na to so bile določene štiri različne kategorije zahtevnosti odstranjevanja zarasti, od 1.kategorije (lažja zarast, naklon < 50%) do 4. kategorije (zahtevna zarast, naklon > 50%).

Doseganje ciljev projekta bomo zagotovili z zaporednimi sezonskimi naročili izvedbe akcije, v katerih bo podrobneje opredeljen način izvedbe projektne akcije. V sukcesivnem sezonskem naročilu bo določena lokacija, obseg in časovni termin izvedbe odstranjevanja zarasti.

V okviru izvedbe akcije bo iz površin, predvidenih za ponovne vzpostavitve košnih ali pašnih površin, ki so bile določene s strani naročnika in dogovorjene z lastniki zemljišč, odstranjena vsa grmovna in lesna zarast. Višina panja po izvedeni sečnji ne sme biti višja od 10 cm. Vsa lesna zarast (biomasa) se odstrani s potencialnih košnih/pašnih površin in se deponira na lokacijah ob robu potencialnih košnih/pašnih površin, ki so predhodno določene z lastnikom. Način in lokacija deponiranja lesne zarasti oziroma biomase bo določena v sezonskih naročilih naročnika. Po odstranitvi grmovne/lesne zarasti se s tehnologijo, primerno za predmetna območja, vzpostavi kmetijske površine, ki so primerne za košnjo/pašo (odstranitev panjev s puljenjem in izravnavo tal z bagerjem oziroma mulčenje panjev in podlage (posamezno kamenje in korenine...) s primernim mulčenjem....

Odstranjevanje zarasti se zaključi najkasneje do 31. 10. 2019.

V skladu s petim odstavkom 32. člena Zakona o divjadi in lovstvu (*Uradni list RS*, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08 in 46/14 – ZON-C) je na območju potrebno vsa dela izvesti v času od začetka avgusta do konca februarja.

3.3.1 Usmeritve pred izvedbo ukrepa odstranjevanje zarasti za posamezne upravljavske enote na PPO Haloze

3.3.1.1 Usmeritve za območja kmetijskih zemljišč pod gozdno masko sestojev

- Pridobi se predhodno soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/ruvanje panjev) od lastnikov in zakupnikov kmetijskih zemljišč.

- Na podlagi soglasja lastnika/zakupnika kmetijskih zemljišč se poda vloga za izdajo dovoljenja za krčitev gozda po 21. členu Zakona o gozdovih (*Uradni list RS, št. 30/93, 56/99–ZON, 67/02, 110/02–ZGO-1, 115/06–ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13–ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16–ZGGLRS in 77/16*) na lokalno pristojno območno enoto Zavoda za gozdove Slovenije.
- V primeru pozitivne rešitve vloge za izdajo dovoljenja za krčitev gozda Zavod za gozdove Slovenije izda odločbo o krčitvi gozda v kmetijske namene. Na območju krčitve gozda v kmetijske namene se drevje za posek označi in evidentira s strani Zavoda za gozdove Slovenije. Izvedba odstranjevanja zarasti se izvede v določenem roku in pod določenimi pogoji, ki so podani v odločbi o krčitvi gozda v kmetijske namene.

3.3.1.2 *Usmeritve za upravljavsko enote območij kmetijskih zemljišč izven gozdne maske sestojev*

- Pridobi se soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/ruvanje panjev) od lastnikov in zakupnikov kmetijskih zemljišč.

3.3.1.3 *Usmeritve za območja gozdnih zemljišč pod gozdno masko sestojev*

- Pridobi se predhodno soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/ruvanje panjev) od lastnikov gozdnih zemljišč.
- Lastnik gozdnih zemljišč poda vlogo za izdajo dovoljenja za krčitev gozda po 21. členu Zakona o gozdovih (*Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16*) na lokalno pristojno območno enoto Zavoda za gozdove Slovenije.
- V primeru pozitivne rešitve vloge za izdajo dovoljenja za krčitev gozda Zavod za gozdove Slovenije izda odločbo o krčitvi gozda v kmetijske namene. Na območju krčitve gozda v kmetijske namene se drevje za posek označi in evidentira s strani Zavoda za gozdove Slovenije. Izvedba odstranjevanja zarasti se izvede v določenem roku in pod določenimi pogoji, ki so podani v odločbi o krčitvi gozda v kmetijske namene.

3.3.1.4 *Usmeritve za območja gozdnih zemljišč (G) izven gozdne maske sestojev*

- Pridobi se soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/ruvanje panjev) od lastnikov in morebitnih zakupnikov zemljišč.

3.3.2 **Območja izvedbe akcije čiščenja zarasti**

Tabela 1: Pregled območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze

(glej naslednjo stran)

Ime enote	Površina posega (ha)	Zarast kategorije
H_003_Murko_01	1,33	3.kat.
H_006_Majhen_01	1,02	1. kat in 3. kat
H_007_Arnejcic	0,04	4. kat.
H_008_Fošnarič_02	1,84	1.kat in 3.kat
H_008_Fošnarič_03	0,42	1.kat in 3.kat
H_009_Obcina_Zetale	0,61	2.kat. in 4. kat.
H_010_Jancic_01	0,67	3. kat in 4. kat
H_025_Markez_Marija	0,48	4. kat
H_020_Brodnjak_Stanislav_02	0,42	3.kat
H_031_Golob_Anton_01 in _02	1,28	1. kat. + 3. kat. + 4.kat.
H_039_Cep_Franc_01	0,56	2. kat.
H_043_Bedrac_Milka	0,90	1. kat.+ 4. kat.
H_044_Jus_Natasa_02	0,33	1., 2. in 3.kat
H_045_Juhart_Ida_01	0,91	1. kat. + 2. kat. + 4. kat
H_051_Krivec_Bojan_01	0,43	4.kat
H_054_Sovinc_Ana	0,51	1. kat + 4. kat
H_060_Kukovec_Barbara_01	1,02	1.st + 4.st
H_060_Kukovec_Barbara_02	1,65	1. kat. + 3. kat. + 4. kat
H_063_Medved_Roman_01	0,15	2. kat + 3. kat
H_063_Medved_Roman_02	0,23	2. kat + 3. kat
H_063_Medved_Roman_03	0,01	3. kat
H_072_Berglez_Andrej	1,78	1. kat + 2. kat + 3.kat + 4.kat
H_073_Korez_Drago	1,12	1. kat + 2. kat
H_083_Roškar_Franc_01	0,42	1. kat
H_084_Pislak_Jožef_01	0,24	2. kat
H_084_Pislak_Jožef_02	0,17	4. kat
H_104_Korez_Branko_02	0,42	3. kat
H_105_Lesjak_Anton_01	0,30	4. kat
H_109_Lorber_Dejan	2,49	1. kat + 3. kat + 4. kat
H_116_Permakulturni inštitut MB	0,37	1. kat + 4. kat
H_122_Korpič_Zvonko	1,03	4. kat
H_123_PRJ_Halo_Čerinovo	17,24	1. kat + 2. kat + 4.kat
H_124_Šmigoc_Jernej	8,42	1. kat + 2. kat + 3.kat + 4.kat
Skupaj sporazumi s kmetijami:	48,83	

Ime enote	Površina posega (ha)	Zarast kategorije
Kužnar – prostovoljna akcija	0,25	3. kat.
Emeršič – prostovoljna akcija	1,7	2. kat.
Fridl - prostovoljna akcija	0,20	3. kat
Čerinovo (SKLAD) - prostovoljna akcija	0,29	2. kat
Čerinovo (PRJ Halo) – prostovoljna akcija	0,20	3. kat
Čerinovo (PRJ Halo)– prostovoljna akcija	0,48	2. kat
Polajžer Jakob – prostovoljna akcija	0,08	3. kat
Skupaj prostovoljne akcije:	3,20	/
SKUPAJ:	52,03	

Legenda kategorij zarasti:

Zarast kat.1: lažja zarast-steblik, grmi (do 50 %), naklon < 50,

Zarast kat.2: lažja zarast-steblik, grmi (do 50 %), naklon > 50,

Zarast kat.3: zahtevnejša zarast-grmi, drevesa (50-75 %), naklon < 50,

Zarast kat.4: zahtevnejša zarast-grmi, drevesa (50-75 %), naklon > 50.

Kartografski prikaz območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze je prikazan v prilogah: *Karta 3.1.2a in Karta 3.1.2b: Prikaz območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze (zahod in vzhod).*

3.4 Akcija C.2 – zagotavljanje dolgoročnega upravljanja suhih travšč

Eden od ključnih razlogov za opuščanje rabe suhih travšč je, da tradicionalna, ekstenzivna raba, travšč danes ni več ekonomsko upravičena. Sodobna oprema, ki bi omogočila ekonomsko upravičeno uporabo je za večino majhnih lokalnih kmetov, ki se ukvarjajo z ekstenzivnim kmetijstvom, predraga. Nizek dohodek iz kmetijske dejavnosti in posledično opuščanje rabe kmetijskih zemljišč je večinoma posledica težkih pogojev za rabo zemljišč na teh območjih: strma pobočja, razdrobljena lastniška struktura, staranje prebivalstva, izseljevanje, visoka stopnja brezposelnosti. Te kmetije ne morejo konkurirati velikim intenzivnim kmetijskim gospodarstvom, zato je največja grožnja z vidika ohranjanja suhih travšč v projektnem podobmočju Haloze opustitev rabe zemljišč.

Z akcijo C.2 se z zagotovitvijo uporabe pašne opreme, opreme za košnjo in opreme za transport živine prizadeva, da bi raba suhih travšč postala ekonomsko uspešnejša in zato zanimiva za potencialne uporabnike zemljišč.

Cilj akcije C.2 na projektnem podobmočju Haloze je zagotoviti ustrezno rabo in **dolgoročno upravljanje na 180 ha površin** habitatnega tipa Polnaravna suha travšča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco-Brometalia*) - HT 6210(*). Za namene dolgoročnega upravljanja bo kmetom zagotovljena brezplačna raba pašne opreme (vsaj 40 km za pašo drobnice in 40 km za

pašo goveda), skupna brezplačna raba prikolic za prevoz drobnice in goveda (v projektni prijavi predvidenih 5 manjših prikolic, a zaradi s strani kmetij izražene potrebe po eni večji prikolici za prevoz goveda, so bile kupljene samo 4 prikolice) in skupna brezplačna raba gorskih kosilnic (v projektni prijavi predvidenih 8 kosilnic, a zaradi nabave bolj kvalitetnih in specialnih gorskih kosilnic sta bili nakupljeni samo 2 gorski kosilnici). Gorski kosilnici in prikolice za transport živine so bile kmetijam dodeljene v neodplačno rabo v manjših skupinah, ki so se v skupino vključile na osnovi Upravljalškega načrta za skupno opremo z določeno odgovorno osebo.

Z vsemi zainteresiranimi kmetijami za vse prej našteje projektne ukrepe je bil sklenjen Sporazum o zagotavljanju dolgoročnega upravljanja površin, za obdobje 10 let po zaključku projekta. **Trenutno se je k ustrezni rabi in dolgoročnemu upravljanju do 31.12.2025 s Sporazumom zavezalo 100 kmetij, ki skozi projektne aktivnosti (vključno z akcijo C.3 – travniški sadovnjaki) zagotavljajo ustrezno rabo za 236,10 ha površin.**

Kartografski prikaz območij izvedbe akcije zagotavljanja dolgoročnega upravljanja suhih travišč na PPO Haloze je prikazan v prilogi: *Karta 3.2a in Karta 3.2b in: Prikaz območij izvedbe akcije zagotavljanja dolgoročnega upravljanja suhih travišč na PPO Haloze (zahod in vzhod).*

3.4.1 Pašna oprema

Tabela 2: Pregled območij uporabe pašne opreme

Ime enote	Ograjena površina - drobnica (ha)	Obseg pašne površine – drobnica (m)	Ograjena površina – govedo (ha)	Obseg pašne površine – govedo (m)
H_001_Kokol_01	0,00	0,00	1,47	800,00
H_002_Vnuk_01	0,00	0,00	0,93	450,00
H_003_Murko_01	2,02	810,00	0,00	0,00
H_003_Murko_02	1,41	920,00	0,00	0,00
H_006_Majhen_01	1,61	925,00	0,00	0,00
H_007_Arnejcic_01	1,17	850,00	0,00	0,00
H_008_Fošnarič_01	0,00	0,00	2,56	1050,00
H_008_Fošnarič_02	0,00	0,00	1,84	900,00
H_008_Fošnarič_03	0,00	0,00	1,55	600,00
H_009_Obcina_Zetale_01	0,92	650,00	0,00	0,00
H_010_Jancic_01	0,67	400,00	0,00	0,00
H_010_Jancic_02	0,50	450,00	0,00	0,00
H_011_Krosel_01	0,00	0,00	1,53	950,00
H_011_Krosel_02	0,00	0,00	0,36	450,00
H_012_Vovk_01	3,55	2000,00	0,00	0,00
H_013_Babšek_01	0,00	0,00	0,47	250,00

Ime enote	Ograjena površina - drobnica (ha)	Obseg pašne površine – drobnica (m)	Ograjena površina – govedo (ha)	Obseg pašne površine – govedo (m)
H_013_Babšek_02	0,00	0,00	3,09	2600,00
H_013_Babšek_03	0,00	0,00	2,68	1200,00
H_014_Fosnaric_Albin_01	0,97	960,00	0,00	0,00
H_015_Papez_01	0,00	0,00	1,23	700,00
H_015_Papez_02	0,86	750,00	0,91	400,00
H_016_Kuzner_01	2,66	950,00	0,00	0,00
H_017_Vukalič_01	0,49	420,00	0,00	0,00
H_018_Bedrač_Jožef_01	0,00	0,00	0,75	550,00
H_018_Bedrač_Jožef_02	0,00	0,00	3,46	2380,00
H_018_Bedrač_Jožef_03	0,00	0,00	0,23	250,00
H_020_Brodnjak_Stanislaw_01	0,00	0,00	1,91	850,00
H_020_Brodnjak_Stanislaw_02	0,00	0,00	0,42	400,00
H_021_Vukalic_Klavdija	0,88	410,00	0,00	0,00
H_022_Crnivec_Ana_01	0,00	0,00	0,60	580,00
H_022_Crnivec_Ana_02	0,00	0,00	4,00	1700,00
H_023_Golc_01	2,00	1120,00	0,00	0,00
H_024_Bezjak_Stanka_01	1,20	630,00	0,00	0,00
H_024_Bezjak_Stanka_02	3,86	1120,00	0,00	0,00
H_027_Prevolšek_01	0,00	0,00	2,14	720,00
H_027_Prevolšek_02	0,00	0,00	1,54	800,00
H_031_Golob_Anton_01 + 02	0,00	0,00	4,51	1230,00
H_032_Bedenik_Slavko_01	0,00	0,00	2,63	800,00
H_032_Bedenik_Slavko_02	0,00	0,00	2,91	1000,00
H_032_Bedenik_Slavko_03	0,00	0,00	0,55	750,00
H_033_Jus_Terezija_01	0,00	0,00	0,66	370,00
H_033_Jus_Terezija_02	0,00	0,00	1,18	700,00
H_034_Vidovic_Stanko_01	1,91	990,00	0,00	0,00
H_035_Plajnsek_Franc_01	0,00	0,00	2,25	1030,00
H_035_Plajnsek_Franc_02	0,00	0,00	0,68	390,00
H_036_Topolovec_Franc_01	0,00	0,00	1,54	850,00
H_036_Topolovec_Franc_02	0,00	0,00	0,19	420,00
H_037_Gabrovec_Veronika_01	0,00	0,00	1,43	900,00
H_038_Drofenik_01	0,00	0,00	2,78	1600,00
H_038_Drofenik_02	0,00	0,00	0,50	650,00
H_038_Drofenik_04	0,00	0,00	0,70	800,00
H_038_Drofenik_05	0,00	0,00	1,81	1130,00
H_039_Cep_Franc_01	0,00	0,00	3,56	2060,00
H_039_Cep_Franc_02	0,00	0,00	0,36	420,00
H_040_Vidovic_olga_01	0,00	0,00	1,41	1110,00

Ime enote	Ograjena površina - drobnica (ha)	Obseg pašne površine – drobnica (m)	Ograjena površina – govedo (ha)	Obseg pašne površine – govedo (m)
H_040_Vidovic_olga_02	0,00	0,00	1,60	1030,00
H_041_Drevensek_Jozef_01	0,00	0,00	1,12	630,00
H_041_Drevensek_Jozef_02	0,00	0,00	0,26	250,00
H_041_Drevensek_Jozef_03	0,00	0,00	0,38	390,00
H_041_Drevensek_Jozef_04	0,00	0,00	4,64	1390,00
H_041_Drevensek_Jozef_05	0,00	0,00	0,58	430,00
H_042_Cep_Valerija_01	0,88	520,00	0,00	0,00
H_042_Cep_Valerija_02	0,76	750,00	0,00	0,00
H_043_Bedrac_Milka_01	3,06	920,00	0,00	0,00
H_044_Jus_Natasa_01	0,00	0,00	0,86	610,00
H_044_Jus_Natasa_02	0,00	0,00	0,80	1170,00
H_046_Korez_Ludvik_01	0,00	0,00	0,76	500,00
H_046_Korez_Ludvik_02	0,00	0,00	1,49	1240,00
H_047_Cep_Darinka_01	1,22	920,00	0,00	0,00
H_047_Cep_Darinka_02	0,41	300,00	0,00	0,00
H_048_Topolovec_Jozef_01	0,00	0,00	3,34	1740,00
H_048_Topolovec_Jozef_02	0,00	0,00	1,67	830,00
H_048_Topolovec_Jozef_03	0,00	0,00	0,35	370,00
H_050_Tominc_Darko_01	2,02	1120,00	0,00	0,00
H_050_Tominc_Darko_02	0,66	510,00	0,00	0,00
H_051_Krivec_Bojan_01	1,24	490,00	0,00	0,00
H_051_Krivec_Bojan_02	1,07	590,00	0,00	0,00
H_052_Korez_Anton_01	0,00	0,00	0,31	290,00
H_052_Korez_Anton_02	0,00	0,00	1,23	830,00
H_052_Korez_Anton_03	0,00	0,00	0,41	290,00
H_053_Skledar_Franc_01	3,19	1310,00	0,00	0,00
H_053_Skledar_Franc_02	1,20	510,00	0,00	0,00
H_053_Skledar_Franc_03	0,26	280,00	0,00	0,00
H_054_Sovinc_Ana_01	1,34	765,00	0,00	0,00
H_055_Hronek_Rafael_01	0,00	0,00	2,97	2075,00
H_055_Hronek_Rafael_02	0,00	0,00	0,60	485,00
H_055_Hronek_Rafael_03	0,00	0,00	0,49	450,00
H_055_Hronek_Rafael_04	0,00	0,00	0,48	370,00
H_055_Hronek_Rafael_05	0,00	0,00	2,06	870,00
H_056_Krajnc_Slavko_01	1,14	610,00	0,00	0,00
H_062_Zakelsek_Marjan	0,00	0,00	2,10	790,00
H_063_Medved_Roman_01	0,85	815,00	0,00	0,00
H_063_Medved_Roman_02	1,31	1390,00	0,00	0,00
H_063_Medved_Roman_03	1,00	800,00	0,00	0,00

Ime enote	Ograjena površina - drobnica (ha)	Obseg pašne površine – drobnica (m)	Ograjena površina – govedo (ha)	Obseg pašne površine – govedo (m)
H_063_Medved_Roman_04	0,30	285,00	0,00	0,00
H_065_Finzgar_Danica_01	0,00	0,00	3,90	2511,96
H_065_Finzgar_Danica_02	0,00	0,00	1,02	1042,55
H_067_Voglar_Alojz_01	0,00	0,00	0,66	725,00
H_068_Jurenec_Simona_01	0,00	0,00	1,76	1080,00
H_068_Jurenec_Simona_02	0,32	235,00	0,00	0,00
H_112_Mlakar_Stanko	0,00	0,00	1,19	0,00*
H_123_PRJ Halo_Čerinovo	17,24	2335,00	0,00	0,00
H_125_Šmigoc_Jernej	0,00	0,00	8,42	5000,00
Skupaj (ha):	65,98	29610,00	108,77	62175,00

* Ograje ni prejel, prejel samo električnega pastirja s solarnimi celicami.

Kartografski prikaz območij uporabe pašne opreme na PPO Haloze je prikazan v prilogah: *Karta 3.2.1a* in *Karta 3.2.1b: Prikaz območij uporabe pašne opreme na PPO Haloze (zahod in vzhod)*.

3.4.2 Projektne gorske kosilnice (2 kos)

Tabela 3: Pregled območij uporabe gorskih kosilnic

ID kosilnice	Upravljavce	Št. uporabnikov	Enote	Košene površine (ha)	Skupaj košene površine (ha)
1	Jančič Janez	5	H_010_Jancic_01	0,67	25,00
			H_010_Jancic_02	0,50	
			H_010_Jancic_03	2,16	
			H_010_Jancic_04	0,25	
			H_010_Jancic_05	1,83	
			H_011_Krosel_01	1,53	
			H_011_Krosel_02	0,36	
			H_011_Krosel_03	0,21	
			H_012_Vovk_01	3,55	
			H_012_Vovk_02	2,10	
			H_012_Vovk_02	0,18	
			H_013_Babšek_01	0,47	
			H_013_Babšek_02	3,09	
			H_013_Babšek_03	2,68	
			H_013_Babšek_04	0,25	
			H_053_Skledar_Franc_01	3,19	

			H_053_Skledar_Franc_02	1,72	
			H_053_Skledar_Franc_03	0,26	
2	Drevenšek Jožef	7	H_004_Cafuta_01	0,28	24,42
			H_004_Cafuta_02	0,05	
			H_004_Cafuta_03	0,82	
			H_008_Fošnarič_01	2,56	
			H_008_Fošnarič_02	1,84	
			H_008_Fošnarič_03	1,55	
			H_018_Bedrač_Jožef_01	0,75	
			H_018_Bedrač_Jožef_02	3,46	
			H_018_Bedrač_Jožef_03	0,23	
			H_041_Drevensek_Jozef_01	1,12	
			H_041_Drevensek_Jozef_02	0,26	
			H_041_Drevensek_Jozef_03	0,38	
			H_041_Drevensek_Jozef_04	4,64	
			H_041_Drevensek_Jozef_05	0,58	
			H_043_Bedrac_Milka	3,12	
			H_110_Vidovič_Zvonko_01	2,78	
			/	/	

Kartografski prikaz območij uporabe gorskih kosilnic na PPO Haloze je prikazan v prilogah: *Karta 3.2.2a in Karta 3.2.2b: Prikaz območij uporabe gorskih kosilnic.*

3.4.3 Prikolice za prevoz živine

Ta aktivnost do konca decembra 2019 še ni bila v celoti izvedena. Nabavljena je bila ena manjša prikolica za prevoz drobnice in za dostavo pašne opreme, ki je že bila redno uporabljana s strani kmetij. Pripravljen je dogovor o najemu prikolic, ki je bil sklenjen z več kmetijami.

Že kupljena prikolica je bila uporabljana za PRJ Halo za dogodke projektnega partnerja PRJ Halo: Ovčje kozji bal, sejem AGRA 2018, srečanje z vlagatelji v Žetalah ... Prav tako je projektni partner PRJ Halo, ki je skrbnik prikolic, slednjo uporabljal za dovoz materiala iz trgovine Živex v skladišče v Cirkulane in za razvoz materiala, predvsem žice in ostale opreme kmetijam, ki so potrebovale prevoz v okolici Cirkulan.

V začetku leta 2020 so bile naročene še tri dodatne prikolic:

- 1x manjša za prevoz drobnice
- 1x manjša za prevoz govedi (do 3 živali)
- 1x večja za prevoz govedi (od 5 do 10 govedi, odvisno od teže)

V tej fazi so že izbrani upravljalci (odgovorne osebe za posamezno prikolico), dogovori o prevzemu prikolic in skupini kmetij, ki bodo prikolico uporabljale pa so v pripravi. Dogovori predvidoma podpisani, ko bodo kosilnice dobavljene, to je predvidoma do konca meseca marca.

Tabela 4: Pregled območij uporabe prikolic za prevoz živine

ID prikolice	Skrbnik	Število uporabnikov	Enote	Pašne površine – skupno (ha)
1 – manjša za prevoz drobnice	PRJ Halo	Za zdaj vsaj 2, pričakujemo še vsaj 10-15 uporabnikov	H_003_Murko_01	2,02
			H_003_Murko_02	1,41
			H_023_Golc_01	2,00
2 – manjša za prevoz drobnice	...	...Aktivnost v izvajanju !		
3 – manjša za prevoz govedi (do 3 živali)		...Aktivnost v izvajanju !		
4 – večja za prevoz govedi (od 5 do 10 govedi,		... Aktivnost v izvajanju !	...	

Opomba: ... Aktivnost je še v izvajanju, rezultati zato niso dokončni! ...

Kartografski prikaz območij uporabe prikolic za prevoz živine na PPO Haloze je prikazan v prilogi: Karta 3.2.3: Prikaz območij uporabe prikolic za prevoz živine (zahod in vzhod). Opomba: Aktivnost še v izvajanju, rezultati zato niso dokončni!

3.5 AKCIJA C.3 – OBNOVA IN VZDRŽEVANJE VISOKODEBELNIH TRAVNIŠKIH SADOVNJAKOV

Cilj izvedbe akcije C.3 je obnova visokodebelnih travniških sadovnjakov. V sklopu projekta je to bilo kmetijam omogočeno na dva načina: z izvedbo pomladitvene rezi starih visokodebelnih sadnih dreves in z dosaditvijo novih sadik starih sort visokodebelnih dreves.

Na podlagi pripravljalnih akcij projekta smo določili primerna območja in ukrepe potrebne za izvedbo revitalizacije tradicionalnih travniških sadovnjakov na delih suhih travišč, kjer je ta struktura habitatnega tipa nujno potrebna za trajno ohranjanje suhih travišč. V okviru te akcije želimo pomladiti obstoječe tradicionalne sadovnjake (pomlajevalna zasaditev, pomladitvena rez)

in posaditi nove sadovnjake na območjih, kjer so že uspevali v preteklosti in je njihova ponovna zasaditev ključnega pomena za obstoj suhih travišč.

V okviru akcije bo z dosaditvijo manjkajočih dreves v vrzelih obnovljenih 20 ha obstoječih travniških sadovnjakov. Prav tako bo ponovno vzpostavljenih 20 ha propadlih travniških sadovnjakov ali zasajenih povsem novih travniških sadovnjakov na strmih površinah. Za izvedbo akcije na projektnem podobmočju Haloze, je predvidenih 3.200 sadik tradicionalnih starih sort sadnih dreves za visokodebelne travniške sadovnjake. Za vsako sadiko je predvidena tudi zaščitna oprema. Zaščitna oprema zajema:

- 1x podzemna zaščitna košara pred glodavci (3x pocinkana kovinska žičnata mreža, premer košare 40 cm, debelina žice 0,7 cm, s kovinsko zanko za lažjo namestitev na sadiko),
- 1x kovinska žičnata mreža za nadzemno zaščito debel sadik pred objedanjem (višina 100 cm, dolžina 50cm, debelina žice 0,9 mm, velikost okenc cca. 15x15 mm),
- 1x oporne lesene palice (višina 2,5 m, debelina palice 6 cm),
- 3x vrvice za pritrditev sadike na oporno palico (debeline vrvice 3 mm, posamezen kos vrvice je dolžine 20 cm).

Saditev sadik sadnih dreves bo potekala v treh saditvenih obdobjih. Prvo bo predvidoma novembra 2017, drugo v jeseni 2018 in zadnje v jeseni 2019. Zaradi specifik terena je glede na vremenske razmere v letu 2018 in na nekaterih vključenih površinah glede na zamik predhodne aktivnosti odstranjevanje zarasti (v december 2019) prišlo do zamika dobave sadik. Zadnja sadilna sezona je bila posledično prestavljena na pomlad 2020 in skladno s tem je bila zamaknjena tudi zadnja dobava sadik Kartuzije Pleterje.

Tabela 5: Pregled območij izvedbe obnove in/ali vzpostavitve novih travniških sadovnjakov

Ime enote	Površina novo zasajenih sadoxnjakov (ha)	Število posajenih sadox	Površina obnovljenih sadoxnjakov (ha)	Število obrezanih dreves
H_001_Kokol_01	0,00	53,00	1,47	10,00
H_001_Kokol_02	0,39	40,00	0,00	0,00
H_002_Vnuk_01	0,00	0,00	0,93	6,00
H_003_Murko_01	0,44	28,00	0,69	20,00
H_004_Cafuta_02	0,05	5,00	0,00	0,00
H_006_Majhen_01	0,00	15,00	0,38	7,00
H_007_Arnejcic	0,29	24,00	0,00	0,00
H_008_Fošnarič_02	0,29	10,00	0,00	0,00
H_009_Obcina_Zetale	0,44	32,00	0,48	2,00
H_010_Jancic_04	0,25	6,00	0,00	0,00
H_011_Krosel_01	0,00	30,00	1,53	21,00
H_011_Krosel_03	0,21	5,00	0,00	0,00
H_012_Vovk_01	0,00	36,00	3,55	23,00

Ime enote	Površina novo zasajenih sadovnjakov (ha)	Število posajenih sadič	Površina obnovljenih sadovnjakov (ha)	Število obrezanih dreves
H_012_Vovk_02	0,18	10,00	0,00	0,00
H_013_Babšek_03	0,00	21,00	2,68	15,00
H_014_Fosnarič_Albin_01	0,00	12,00	0,55	14,00
H_015_Papež_01	0,00	0,00	0,07	4,00
H_015_Papež_02	0,00	10,00	0,34	4,00
H_016_Kuzner_01	0,00	34,00	0,66	6,00
H_016_Kuzner_02	0,25	20,00	0,00	0,00
H_017_Vukalič_01	0,00	5,00	0,08	0,00
H_018_Bedrač_Jožef_02	0,00	7,00	0,98	8,00
H_018_Bedrač_Jožef_03	0,00	5,00	0,23	5,00
H_020_Brodnjak_Stanislaw_01	0,05	5,00	0,06	5,00
H_020_Brodnjak_Stanislaw_03	0,00	10,00	0,50	6,00
H_022_Crnivec_Ana_02	0,00	58,00	1,54	25,00
H_023_Golc_01	0,00	29,00	1,31	37,00
H_023_Golc_02	0,22	23,00	0,00	0,00
H_024_Bezjak_Stanka_01	0,00	0,00	0,24	22,00
H_024_Bezjak_Stanka_02	0,24	53,00	0,80	25,00
H_025_Markez_Marija	0,48	48,00	0,00	0,00
H_026_Bratušek_Darija	0,55	44,00	0,00	0,00
H_027_Prevolšek_01	0,00	4,00	0,47	11,00
H_028_Laporšek_02	0,33	8,00	0,00	0,00
H_029_Bratusek_Zdravko_01	0,21	7,00	0,00	0,00
H_029_Bratusek_Zdravko_02	0,73	60,00	0,27	20,00
H_031_Golob_Anton_01 + 02	0,08	25,00	0,51	13,00
H_032_Bedenik_Slavko_01	0,23	20,00	0,00	0,00
H_033_Jus_Terezija_03	0,18	18,00	0,00	0,00
H_034_Vidovic_Stanko_01	0,00	25,00	0,60	15,00
H_035_Plajnsek_Franc_01	0,00	0,00	0,33	14,00
H_035_Plajnsek_Franc_03	0,21	18,00	0,00	0,00
H_035_Plajnsek_Franc_04	0,15	12,00	0,00	0,00
H_037_Gabrovec_Veronika_01	0,26	26,00	0,00	0,00
H_038_Drofenik_01	0,00	0,00	0,14	6,00
H_038_Drofenik_04	0,00	0,00	0,27	6,00
H_038_Drofenik_05	0,20	5,00	0,00	0,00
H_039_Cep_Franc_01	0,00	0,00	0,00	00,00
H_039_Cep_Franc_03	0,92	35,00	0,00	0,00
H_040_Vidovic_olga_01	0,00	3,00	0,35	0,00
H_040_Vidovic_olga_02	0,00	18,00	0,54	0,00
H_041_Drevensek_Jozef_01	0,00	10,00	1,12	13,00
H_041_Drevensek_Jozef_03	0,00	20,00	0,38	6,00
H_041_Drevensek_Jozef_04	0,00	22,00	0,71	17,00
H_042_Cep_Valerija_01	0,00	0,00	0,04	8,00
H_043_Bedrac_Milka	0,13	22,00	0,36	0,00
H_044_Jus_Natasa_01	0,97	40,00	0,00	0,00
H_044_Jus_Natasa_02	0,80	30,00	0,00	0,00

Ime enote	Površina novo zasajenih sadovnjakov (ha)	Število posajenih sadič	Površina obnovljenih sadovnjakov (ha)	Število obrezanih dreves
H_044_Jus_Natasa_03	0,07	5,00	0,00	0,00
H_045_Juhart_Ida_01	0,32	12,00	0,00	0,00
H_046_Korez_Ludvik_01	0,06	7,00	0,00	0,00
H_048_Topolovec_Jozef_01	0,00	20,00	0,22	0,00
H_048_Topolovec_Jozef_02	0,10	10,00	0,00	0,00
H_048_Topolovec_Jozef_03	0,00	4,00	0,35	0,00
H_049_Dolenc_Petra_01	0,00	20,00	0,84	0,00
H_049_Dolenc_Petra_02	0,18	15,00	0,00	0,00
H_051_Krivec_Bojan_02	0,13	12,00	0,00	0,00
H_053_Skledar_Franc_01	0,00	30,00	0,83	13,00
H_053_Skledar_Franc_02	0,00	12,00	0,73	16,00
H_054_Sovinc_Ana-zrsvn	0,14	31,00	0,83	25,00
H_055_Hronek_Rafael_01	2,31	16,00	0,40	5,00
H_060_Kukovec_Barbara_01	1,01	57,00	0,00	0,00
H_062_Zakelsek_Marjan	1,00	19,00	0,28	5,00
H_063_Medved_Roman_05	0,43	32,00	0,00	0,00
H_065_Finzgar_Danica_01	0,00	0,00	0,23	14,00
H_066_Milosic_Anton	0,27	20,00	0,00	0,00
H_067_Voglar_Alojz_01	0,00	19,00	0,38	5,00
H_068_Jurenec_Simona_01	0,13	40,00	0,66	0,00
H_070_Širovnik_Rozina_01	0,67	17,00	0,05	0,00
H_071_Dubenko_Jozef	0,69	60,00	0,00	0,00
H_072_Berglez_Andrej	0,40	40,00	0,47	0,00
H_075_Fridl_Majda	0,28	15,00	0,00	0,00
H_076_Rampre_Anton	0,00	10,00	0,48	0,00
H_077_Lovska_druzina_Cirkulane	0,00	23,00	0,52	32,00
H_078_Plajnsek_Franci	0,00	25,00	0,65	10,00
H_079_Ogrizek_Emil	0,32	15,00	0,00	0,00
H_080_Belsak_Rozalija	0,47	35,00	0,48	12,00
H_081_Brec_Ivan	0,28	15,00	0,00	0,00
H_083_Roškar_Franc_01	0,96	65,00	0,00	10,00
H_084_Pislak_Jozef_02	0,12	14,00	0,13	5,00
H_089_Bele_Jozica	0,50	58,00	0,00	0,00
H_090_Car_Danilo	0,47	20,00	0,00	0,00
H_091_Stojnsek_Karl	0,80	30,00	0,00	0,00
H_092_Krusic_Branko	0,67	10,00	0,00	0,00
H_093_Korez_Milan	0,30	11,00	0,00	0,00
H_098_Polajžar_Janez_01	1,26	75,00	0,00	0,00
H_098_Polajžar_Janez_02	0,38	20,00	0,00	0,00
H_098_Polajžar_Janez_02	0,85	60,00	0,00	0,00
H_099_Plavčak_Ivan	0,70	32,00	0,00	0,00
H_100_Černivec_Tadej_01	0,00	36,00	0,67	0,00
H_101_Zakelšek Stanislava	0,31	13,00	0,00	0,00
H_102_Galun_Matilda	0,61	10,00	0,00	0,00
H_103_Gavez_Marija_01	2,95	174,00	0,00	0,00

Ime enote	Površina novo zasajenih sadovnjakov (ha)	Število posajenih sadič	Površina obnovljenih sadovnjakov (ha)	Število obrezanih dreves
H_104_Korez_Branko_01	0,00	66,00	1,34	0,00
H_105_Lesjak_Anton_01	1,00	10,00	0,46	0,00
H_106_Vidovič_Irena_01	0,47	31,00	0,00	0,00
H_107_Kodric_Anton	0,51	50,00	0,00	0,00
H_108_Stojnsek_Franc	0,00	22,00	0,94	0,00
H_113_Vidovič_Zvonka	2,06	40,00	0,00	0,00
H_115_Vidovic_Marija	0,07	16,00	0,45	0,00
H_116_Permakulturni inštitut MB	0,62	150,00	1,27	0,00
H_119_OS Majspark	0,00	6,00	0,33	15,00
H_123_PRJ Halo_Čerinovo	3,07	365	0,00	0,00
H_124_Galun_Milan_01	0,2118	13	0,00	0,00
H_124_Galun_Milan_02	1,3127	22	0,00	0,00
H_124_Galun_Milan_03	0	22	0,00	0,00
Skupaj:	39,198	3200^a	40,558	588^b

^a – del sadič (15 kos) za PSA Haloze, je bil dostavljen na PPO Gorjanci.

^b - del obrezovanja (27 dreves) bo izvedeno v marcu 2020.

Kartografski prikaz območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov na PPO Haloze je prikazan v prilogi: *Karta 3.3: Prikaz območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov (zahod in vzhod).*

3.6 AKCIJA C.5 – NAČRTI KMETIJ

Na podlagi pripravljanih ukrepov A.1, A.2 in A.3 so bili za 30 kmetij na projektnem podobmočju Haloze pripravljani načrti gospodarjenja kmetijskega gospodarstva z namenom izboljšanja suhih travnišč.

Načrti bodo vsebovali analize sedanjega stanja kmetijskih gospodarstev in predvsem strategijo upravljanja in razvoja v naslednjih 10 letih, pri čemer bo posebna pozornost namenjena upravljanju suhih travnišč. Strategije upravljanja in razvoja, ki bodo vzpostavljene skupaj z lastniki, bodo poleg izboljšanja stanja upravljanja suhih travnišč služile tudi izboljšanju splošne gospodarske perspektive kmetijstva na projektnih podobmočjih, predvsem na način ciljnega razvoja potenciala kmetijskih gospodarstev vključenih v projekt. Pri pripravi načrtov bo prednost namenjena področjem, na katerih bodo izvedeni ukrepi C.1, C.2 in C.3. V okviru priprave načrta bo vzpostavljeno tesno sodelovanje z lastnikom ali upravljavcem zemljišča, ki bo intenzivno vključen v pripravo načrta. S sodelovanjem pri izvajanju načrtov za svoja kmetijska gospodarstva se bodo lastniki ali upravljavci kmetijskih gospodarstev zavezali, da bodo svoje površine upravljali v skladu z naravovarstvenimi smernicami, pripravljenimi v akciji A.2. Vsak kmet, ki bo vključen v

to akcijo, bo s KGZ Ptuj podpisal sporazum o spoštovanju vsebine načrta upravljanja kmetij. Ta sporazum bo predpogoj, da se kmetija pridruži temu ukrepu.

Akcija je na terenu na projektnem podobmočju Haloze intenzivno potekala v obdobju od začetka oktobra 2017 do konca leta 2019, končni pregled in izračun končnih načrtov kmetijam pa bo zaključena do septembra 2020.

Tabela 6: Pregled kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij

Zap. št.	Ime kmetije	Nosilec KGM MID	Skupna površina travniških površin * na KGM MID (ha)	Pašna površina v projektu (ha)	Košna površina v projektu (ha)	Površina visokodebelnih sadovnjakov v projektu (ha)
1	H_003_Murko_Miran	100318056	2,32	3,43	0	1,33
2	H_008_Stefan_Fosnaric	100252370	4,16	5,95	5,95	0,29
3	H_010_Jancic_Janez	100313581	6,5	1,17	5,41	0,25
4	H_011_Krosel_Marija	100316427	2,6	1,89	2,1	1,74
5	H_012_Vovk_Irena	100364137	6,41	3,55	5,83	3,73
6	H_013_Babšek_Klemen	100264058	6,69	6,24	6,49	2,68
7	H_020_Brodnjak_Stanislav	100737318	2,83	2,33	0	0,61
8	H_022_Cernivec_Ana	100321261	7,74	4,59	0	1,54
9	H_023_Golc_Matilda	100295325	3,5	2	0	1,53
10	H_031_Golob_Anton	100312413	7,72	4,5	0	0,59
11	H_032_Bedenik_Slavko	100248372	8,3	0	0	0
12	H_038_Drofenik_Natalija	100357357	6,95	5,79	0	0,61
13	H_041_Drevensek_Jozef	100347150	9,51	6,98	6,98	2,21
14	H_043_Bedrac_Milka	100312564	8,05	3,06	3,12	0,49
15	H_052_Korez_Anton	100367329	5,61	1,94	0	0
16	H_053_Skledar_Franc	100264066	5,21	4,65	5,17	1,56
17	H_054_Sovinc_Ana	100963295	8,91	1,34	0	0,97
18	H_063_Medved_Roman	100327395	6,22	3,46	0	0,43
19	H_067_Voglar_Alojz	100913704	8,7	0,66	0,66	0,38
20	H_083_Roškar_Franc	100480383	1,53	0	0,96	0,96
21	H_104_Korez_Branko	100312596	1,67	0	0	1,34
22	H_108_Stojnšek Franc	100249171	6,79	0	0	0,84
23	H_109_Lorber_Dejan	100251099	2,18	0	0	0
24	H_124_Galun_Milan	100312598	2,83	0	0	2,94
25	Gajšek Martin	100367920	1,33	0	0	0
26	Pulko Majda	100252299	7,42	0	0	0
27	Stojnšek Radko	100367265	1,51	0	0	0
28	Stojnšek Martin	100344065	2,32	0	0	0
29	Vidovič Anton	100251376	6,85	0	0	0

Zap. št.	Ime kmetije	Nosilec KGM MID	Skupna površina travniških površin * na KGM MID (ha)	Pašna površina v projektu (ha)	Košna površina v projektu (ha)	Površina visokodebelnih sadovnjakov v projektu (ha)
30	Zakelšek Štefan	100363717	2,79	0	0	0
	Skupaj		162,42	63,53	42,67	27,02

* - pod travniške površine so poleg trajnega travinja (po dejanski rabi tal šifra 1300) prištete tudi površine ekstenzivnih sadovnjakov (po dejanski rabi tal šifra 1222)

Kartografski prikaz kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij na PPO Haloze je prikazan v prilogah: Karta 3.4a in b: Kmetije vključene v akcijo izdelave načrta kmetij(zahod in vzhod).

3.7 AKCIJA C.7 RAZVOJNO – EKONOMSKA ŠTUDIJA OHRANJANJA SUHIH TRAVIŠČ NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU HALOZE

Cilj razvojno-ekonomske študije ohranjanja suhih travišč na projektnem podobmočju Haloze je raziskati možnosti povečanja gospodarskega interesa za trajnostno rabo suhih travišč, z integracijo ustrezne rabe suhih travišč v lokalni razvoj podeželja.

Poslabšanje stanja suhih travišč (zaraščanje, neprimerna raba) na projektnem podobmočju Haloze je posledica ekonomske neprofitabilnosti tradicionalnega kmetovanja in pomanjkanja znanja o alternativnih oblikah trajnostnega kmetovanja v sodobnih kmetijskih praksah. Na projektnem podobmočju Haloze je zato potrebno raziskati alternativne možnosti kmetijske ali nekmetijske rabe suhih travišč, možnosti dodatnih dejavnosti na kmetijah, razvojni potencial turističnega razvoja itd. s ciljem razviti dodatne vire dohodka, s čimer se bo doseglo povečanje sposobnosti preživetja kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo z ekstenzivnimi oblikami kmetovanja in splošen dvig življenjskega standarda podeželskih lokalnih skupnosti na območju.

Razvojno-ekonomska študija za Haloze je potekala v obdobju od začetka aprila 2018 do konca decembra 2019.

Študija obsega naslednjo vsebino:

- evidentiranje posnetka obstoječega stanja - ponudbe in povpraševanja produktov s suhih travišč in travniških sadovnjakov na območju Haloz, s področja kmetijstva in turizma,
- vizija razvoja na območju Haloze – vizija in model mreženja ponudnikov certificirane ponudbe s kolektivno blagovno znamko (KBZ) s Haloških bregov/lazov za tri kratke oskrbne verige (mleko, meso, sadje-med-zelišča),
- akcijski načrt mreženja, logistike, trženja in prodaje ponudbe certificirane s KBZ s Haloških bregov/lazov za doseganje vizije razvoja območja Haloze,

- izhodišča za oblikovanje ciljne kolektivne blagovne znamke na območju Haloz, ki bo temeljila na proizvodih, ki izhajajo iz trajnostne rabe suhih travišč na tem območju,
- pripravljena je celotna dokumentacija za sistema podeljevanja pravice do uporabe KBZ S haloških bregov/lazov, ki jo sestavljajo naslednji dokumenti:
 - Pravilnik o KBZ S haloških bregov/lazov in pogojih podeljevanja pravice do uporabe KBZ Iz HB/L,
 - Pravilnike po posameznih razredih produktov, in sicer: meso in izdelki iz mesa, mleko in mlečni izdelki, sadje, zelišča,
 - Podpravidniki za vrste produktov,
 - Ocenjevalni listi za posamezne produkte,
 - Vloga in Prijavnice za posamezne produkte,
 - Poročilo Strokovne komisije za ocenjevanje,
 - Sklep,
 - Certifikat,
- evidentiranje stanja in razpoložljivosti že obstoječih za kmetijskih (živilskih) in rokodelskih izdelkov na osnovi suhih travišč kot naravnega vira na območju Haloz, kar smo dosegli preko izvedenih 4 testnih ocenjevanj različnih skupin izdelkov s suhih travišč; rezultat tega je »Letak s seznamom ponudnikov in ponudbe izdelkov iz haloških travišč«.

Kot del akcije in z namenom povečanja gospodarskega interesa za trajnostno rabo suhih travišč, smo za lokalne kmetovalce in lastnike zemljišč izvedli več izobraževanj in delavnic:

- delavnice za ugotavljanje lokalnih kmetijskih proizvodov in zahtev na področju projekta na podlagi trajnostne rabe suhih travišč,
- 4 testna ocenjevanja različnih skupin izdelkov s suhih travišč (sadje-zelišča-medeni izdelki, mlečni izdelki, mesni izdelki, rokodelski izdelki)
- 5 delavnic za pripravo temeljev za blagovno znamko, ki vključuje tipične kmetijske proizvode, ki temeljijo na izdelkih, ki izhajajo iz trajnostne rabe suhih travišč na tem območju,
- usposabljanje za predelavo proizvodov, povezanih s trajnostno rabo suhih travišč (mleko, sadje, meso): 3 x 30-urne delavnice, 5 x 8-urne delavnice.

Izvedenih je bilo tudi 5 delavnic za prenos praks iz območja Haloz na druga projektna podobmočja (PPO): PPO Pohorje (1x), PPO Gorjanci (2x) in PPO Kum (2x).

4 LITERATURA IN VIRI

1. Golob A. 2004. Poročilo o določitvi habitatnih tipov gozdov v skladu s habitatnim priročnikom EU za nacionalni seznam območij, ki so v interesu skupnosti ter usmeritve za njihovo ohranjanje v gozdnogospodarskih načrtih. Ljubljana, MOPE, 152 str.
2. Conacija območij Natura 2000, 2016. Interni delovni pripomoček Zavoda RS za varstvo narave. (Cone so bile izdelane na način, ki je opisan v članku: »Petkovšek M., 2007. Conacija območij Natura 2000 v Sloveniji. Varstvo narave 20. Zavod RS za varstvo narave, Ljubljana, 19-34«).
3. Božič, L. 2003. Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji. 2, Predlogi posebnih zaščitene območij (SPA) v Sloveniji. Ljubljana, DOPPS – Birdlife Slovenija.
4. Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020). 30 str. + priloge.
5. Vrčec D. 2006. Usmeritve za ohranjanje ali vzpostavitev ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov v območjih Natura 2000 v Sloveniji. Delovno gradivo. Ljubljana, 104 str.
6. Golob A., Skudnik M. 2007. Priročnik o vrstah Natura 2000, ki so povezane z gozdom. Gozdarski inštitut Slovenije, 88 str.
7. Strokovna gradiva za poročilo po 12. členu Direktive o pticah za obdobje 1.1.2005-31.12.2007 za Republiko Slovenijo. Tretjič dopolnjen osnutek strokovnega gradiva. Zavod RS za varstvo narave, januar 2009, 33 str., digitalne priloge (3).
8. Čelik T., Verovnik R., Rebeušek F., Gomboc S. & Lasan M., 2004. Strokovna izhodišča za vzpostavljjanje omrežja NATURA 2000: Metulji (Lepidoptera). Končno poročilo. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU, Novi trg 2, SI – 1000 Ljubljana. 297 str., digitalne priloge. Naročnik: Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, ARSO, Ljubljana
9. Čelik T., Verovnik R., Gomboc S. & Lasan M., 2005. NATURA 2000 v Sloveniji. Metulji. Ljubljana: založba ZRC, ZRC SAZU, 2005.
10. Škornik S., Ivajnsič D., Špur N., Otopal J., Bakan B., Paušič I., 2016. Poročilo o popisu začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov. Projekt Life to Grasslands, LIFE Narava in biodiverziteta, LIFE14 NAT/SI/000005. Končno poročilo.
11. Škornik S. 2016. Ekstenzivna travišča v celinski Sloveniji: srednjeevropski z orhidejami bogati polsuhi travniki. Naše travinje, številka 10: str. 25 – 27
12. Zbirka podatkov Zavoda RS za varstvo narave (2016).
13. Zbirka podatkov Zavoda za gozdove Slovenije – gozdna maska, površine v zaraščanju (2016).
14. Zbirka podatkov Ministrstva za okolje in prostor – namenska raba prostora (2016).
15. Kaligarič M., Trčak B., 2004. Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco-Brometalia) (* pomembna rastišča kukavičevk) (EU_6210(*)). Opredelitev območij evropsko pomembnih negozdnih habitatnih tipov s pomočjo razširjenosti značilnih rastlinskih vrst. Končno poročilo. Naročnik: MOPE, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. Str. 210-218
16. Strokovne podlage za upravljanje habitatnega tipa polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (* pomembna rastišča kukavičevk (EU_6210*)) na projektnem pod-območju Haloze. 2017. Ljubljana, Projekt Life to Grasslands (interno gradivo; januar 2017)
17. Naravovarstvena izhodišča za upravljanje suhih travišč na projektnih pod-območjih projekta LIFE TO GRASSLANDS: POO HALOZE. 2017. Ljubljana, Projekt Life to Grasslands (interno gradivo; januar 2017)
18. Škornik S., Ivajnsič D., Špur N., Otopal J., Bakan B., Paušič I., 2016. Poročilo o popisu začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov – 1. sklop. Maribor, Fakulteta za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru, Oddelek za biologijo, 142 str.

19. Poročanje po 17. členu Direktive o habitatih, 2019. Povzetek poročila za obdobje 2013 – 2018 Zavod RS za varstvo narave. Spletni vir: <https://zrsvn-varstvonarave.si/informacije-za-uporabnike/katalog-informacij-javnega-znacaja/porocanje-po-17-clenu-direktive-o-habitatih/>

5 PRILOGE

- Karta 2.1a (zahod): Začetno stanje HT 6210(*) na projektnem podobmočju Haloze (zahodni del)
- Karta 2.1b (vzhod): Začetno stanje HT 6210(*) na projektnem podobmočju Haloze (vzhodni del).

- Karta 2.2a (zahod): Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Haloze (zahodni del)
- Karta 2.2b (vzhod): Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Haloze (vzhodni del)

- Karta 3.1.2a (zahod): Prikaz območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze.
- Karta 3.1.2b (vzhod): Prikaz območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze.

- Karta 3.2a (zahod): Prikaz območij izvedbe akcije zagotavljanja dolgoročnega upravljanja suhih travišč na PPO Haloze.
- Karta 3.2b (vzhod): Prikaz območij izvedbe akcije zagotavljanja dolgoročnega upravljanja suhih travišč na PPO Haloze.

- Karta 3.2.1a (zahod): Prikaz območij uporabe pašne opreme na PPO Haloze.
- Karta 3.2.1b (vzhod): Prikaz območij uporabe pašne opreme na PPO Haloze.

- Karta 3.2.2a (zahod): Prikaz območij uporabe projektnih gorskih kosilnic.
- Karta 3.2.2b (vzhod): Prikaz območij uporabe projektnih gorskih kosilnic.

- Karta 3.2.3: Prikaz območij uporabe prprojektnih prikolic za prevoz živine. *Opomba: Še ni zaključeno, še v izvajanju!*

- Karta 3.3a (zahod): Prikaz območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov.
- Karta 3.3b (vzhod): Prikaz območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov.

- Karta 3.4a (zahod): Kmetije vključene v akcijo izdelave načrta kmetij.
- Karta 3.4b (vzhod): Kmetije vključene v akcijo izdelave načrta kmetij.